

Spis treści

Zrozumieć renesans 9

1. Stare tradycje i nowe idee 12 1400–1450

Manuel Chrysoloras ok. 1350–1415
DAR DANAÓW 16

Christine de Pizan ok. 1364–1430
GŁOS KOBIET 19

Leonardo Bruni ok. 1369–1444
ŚWIATŁO EPOKI 22

Jan Hus ok. 1370–1415
GEŚ, KTÓRA KOPNĘŁA 25

Filippo Brunelleschi 1377–1446
BUDOWNICZY KATEDRY NIEMOŻLIWEJ 28

Święty Bernardyn ze Sieny 1380–1444
KAZNODZIEJA POJEDNANIA 32

Donatello 1386–1466
PASJA W BRĄZIE I KAMIENIU 35

Cosimo Medici 1389–1464
PATER PATRIAE 38

Jan van Eyck ok. 1395–1441
BÓG TKWI W SZCZEGÓŁACH 41

Masaccio 1401–1428
CAŁKOWICIE ZWRÓCONY KU SZTUCE 45

2. W czasie pokoju śpiewają muzy 48

1450–1475

Flavio Biondo 1392–1463

W POSZUKIWANIU ŚWIETNOŚCI DAWNEGO RZYMU 52

Luca della Robbia 1399 / 1400–1481

Z LEPSZEJ GLINY 54

Mikołaj z Kuzy 1401–1464

BÓG I CZŁOWIEK W (NIEMAL) NIESKOŃCZONYM
WSZECHŚWIECIE 57

Francesco Sforza 1401–1466

OD NAJEMNIKA DO JAŚNIE PANA 60

Leon Battista Alberti 1404–1472

HOMO UNIVERSALIS 63

Pius II 1405–1464

W SŁUŻBIE WENERY, BACHUSA I KRZYŻA 66

Lorenzo Valla ok. 1406–1457

W IRONII MACZAJĄC PIÓRO 69

Alessandra Strozzi 1407–1471

MATKA I SWATKA: NIE MA KARESU BEZ INTERESU 72

Isotta Nogarola 1418–1466

JEDNA PANI Z WERONY: CENA WIEDZY 75

Federico da Montefeltro 1422–1482

SZTUKA RZĄDZENIA 77

Lucrezia Tornabuoni 1425–1482

NA PRZEKÓR KONWENANSOM 80

Gentile Bellini 1429?–1507

PORTRETY LUDZI I MIAST 83

Mehmed II 1432–1481

ZDOBYWCA 87

3. Narodziny narodów 91

1470–1495

William Caxton zm. 1492

ANGIELSKIE KSIĄŻKI DLA ANGIELSKICH
CZYTELNIKÓW 94

Heinrich Kramer ok. 1430–1505

MEŁOT NA CZAROWNICE 97

Francisco Jiménez de Cisneros 1436–1517

WIELKI INKWIZYTOR 100

Felix Fabri ok. 1441–1502

BRAT ŁATA W PODRÓŻY 103

Antonio de Nebrija ok. 1441–1522

OJCIEC HISPANISKIEGO 106

Maciej Korwin 1443–1490

BIAŁE KRUKI KRÓLA KRUKA 108

Lorenzo Medici 1449–1492

WSPANIAŁY 111

Luca Pacioli 1445 / 46–1517

W MOCY BOSKICH LICZB 114

Sandro Botticelli 1445–1510

NARODZINY WENUS I STOSÓW 117

Josquin des Prés ok. 1450–1521

KSIĄŻĘ MUZYKÓW 120

Aldo Manucjusz 1449–1515

KSIĄŻKA DO KIESZENI 122

Leonardo da Vinci 1452–1519

„TEN CZŁOWIEK NIGDY NICZEGO
NIE OSIĄGNIE” 125

Król Jan II 1455–1495

KSIĄŻĘ DOSKONAŁY 131

Antonio Rinaldeschi zm. 1501

HAZARDZISTA I BLUŻNIERCA 134

4. Nagłe wstrząsy 136

1490–1515

Krzysztof Kolumb 1451–1506

ADMIRAŁ OCEANU 140

John Cabot ok. 1451–1498

PAN „KRAINY DORSZA” 143

Girolamo Savonarola 1452-1498
FLORENCJA W OGNIU 146

Jakob Fugger 1459-1525
MIDAS 149

Ėrazm z Rotterdamu 1466 / 67-1536
POCHWAŁA UMIARU 152

Niccolò Machiavelli 1469-1527
LEW I LIS 155

Tommaso Inghirami 1470 / 71-1516
BOŻYSZCZE SCENY 158

Albrecht Dürer 1471-1528
„KORZENIAMI W NATURZE” 160

Mikołaj Kopernik 1473-1543
REWOLUCJONISTA SFER NIEBIESKICH 165

Isabella d'Este 1474-1539
„PIERWSZA DAMA RENESANSU” 168

Cesare Borgia 1475-1507
BYĆ CEZAREM ALBO NIKIM 171

Michał Anioł 1475-1564
„SŁOŃCE NASZEJ SZTUKI” 175

Baldassare Castiglione 1478-1529
DWORZANIN DOSKONAŁY 179

Rafaël 1483-1520
MISTRZ DOJRZAŁEGO RENESANSU 182

Leon Afrykański ok. 1490-ok. 1554
BISURMAN W RZYMIE 186

5. Rozpad starego porządku 189
1510-1535

Hajraddin Barbarossa zm. 1546
KRÓL KORSARZY 193

Lucas Cranach'ski 1472-1553
MALARZ REFORMACJI 195

Tomasz Morus 1478-1535
W OBRONIE „ZACNEGO KATOLICKIEGO
KRÓLESTWA” 198

Marcin Luter 1483-1546
NOWY KOŚCIÓŁ 201

Bartolomé de Las Casas 1484-1566
OBROŃCA INDIAN 204

Tycjan ok. 1485-1576
KOLOR W WENECJI 207

Nicolaus Kratzer 1486 / 87-1550
Z ZEGARKIEM W RĘKU 210

Bernard van Orley ok. 1488-1541
TKACZ OBRAZÓW 213

Cristoforo da Messisbugo ok. 1490-1548
WIELKIE ŻARCIE 217

Vittoria Colonna 1490-1547
Z MIŁOŚCI I WIARY 219

Małgorzata z Nawarry 1492-1549
KRÓLOWA I HUMANISTKA 222

Pietro Aretino 1492-1556
„BICZ KSIĄŻĄT” I PORNOGRAF 225

William Tyndale ok. 1494-1536
TŁUMACZ I SZMUGLER BIBLI 228

François Rabelais ok. 1494-1553
GARGANTUICZNY TALENT 230

Hans Holbein Młodszy 1497 / 98-1543
ZWIERCIADŁO KSIĄŻĄT 233

Niccolò Tartaglia 1499 / 1500-1557
BLISKIE RÓWNANIA TRZECIEGO STOPNIA 236

6. Nowa fala 239
1530–1550

Paweł IV 1476–1559
NAJBARDZIEJ ZNIENAWIDZONY Z PAPIEŻY 243

Karol V 1500–1558
CESARZ ZACHODNIEGO ŚWIATA 245

Benvenuto Cellini 1500–1571
PRAWDZIWE RENESANSOWE ARCYDZIEŁO 248

Święty Franciszek Ksawery 1506–1552
APOSTOŁ INDII I JAPONII 251

Andrea Palladio 1508–1580
DOSKONAŁOŚĆ W CEGLE I KAMieniu 254

Jan Kalwin 1509–1564
PREDESTYNOWANY PRZEZ BOGA 257

Gracia Mendes Nasi 1510–1569
LA SEÑORA 260

Wesaliusz 1514–1564
ANATOM 263

Święta Terasa z Ávili 1515–1582
W BOSKIEJ EKSTAZIE 266

Katarzyna Medycejska 1519–1589
BRZYDKA, ZŁA, PRZEBIEGŁA 269

Louise Labé 1520/24–1566
PIĘKNA POWROŻNICZKA 273

Eleonora Toledańska 1522–1562
TEATR WŁADZY 275

7. Świt ery nowożytniej 278
1550–1600

Laura Battiferri Ammannati 1523–1589
„SAFONA” 282

Pieter Bruegel Starszy ok. 1525–1569
MALARZ CHŁOPISKI 285

Dick Tarlton zm. 1588
TREFNIŚ 289

Giovanni Pierluigi da Palestrina 1525/26–1594
CZŁOWIEK, KTÓRY URATOWAŁ MUZYKĘ 291

Giuseppe Arcimboldo 1527?–1593
GŁOWY PAŃSTW, GŁÓWKI KAPUSTY 295

Sofonisba Anguissola ok. 1532–1625
MIĘDZY MICHAŁEM ANIOŁEM A VAN DYCKIEM 298

Michel de Montaigne 1533–1592
MISTRZ INTROSPEKCJI 301

Arcangelo Tuccaro ok. 1535–1602
AKROBATA 304

Edmund Campion 1540–1581
„JEDEN Z DIAMENTÓW ANGLII” 307

Catena zm. 1581
KONIOKRAD, RABUŚ I HERSZT BANDYTÓW 309

Veronica Franco 1546–1591
SŁOWEM I CIAŁEM 312

Tycho Brahe 1546–1601
PAN GWIEZDNEJ WIEŻY 315

Giordano Bruno 1548–1600
OFIARA CAŁOPALNA NA OŁTARZU NAUKI 319

Isabella Andreini 1562–1604
URODZONA NA SCENĘ 321

Bibliografia 324
Przypisy 329
Źródła ilustracji 332
Indeks 333